

TEKST
Willem-Jan van Ekert
& ACV studiedienst

ILLUSTRATIE
Xavier Truant

BRUSSELSSE SCHULD

De alarmbellen rinkelen luid bij het personeel van de openbare diensten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De overheidsschuld explodeerde van 3,4 miljard euro in 2018 naar een verwachte 11,5 miljard euro tegen het einde van dit jaar. Volgens politici van MR en N-VA is de Brusselse schuld vooral het gevolg van roekeloze spilzucht en mismanagement. Zij bepleiten daarom harde besparingen op personeelskosten, werkingsmiddelen en openbare dienstverlening.

Het jaarlijks begrotingstekort in het Brussels Gewest bedraagt ruim een miljard euro en de rentelasten stegen fors, van 124 miljoen euro naar ruim 328 miljoen euro. Kredietbeoordelaar Standard & Poor's verlaagde daarom recent de kredietwaardigheid van Brussel van A+ naar A, met negatieve vooruitzichten. Politici en economische experts luiden de noodklok: Brussel moet dringend saneren, anders dreigt de regio in een schuldenval te belanden. Verschillende politieke partijen willen nu drastisch besparen op de openbare diensten. Maar is die situatie echt zo erg als wordt beweerd, of spelen er andere politieke motieven mee?

Essentieel middenveld

Een fusie van administraties lijkt op papier efficiënt als besparing, maar leidt in de praktijk tot een drastisch verlies van personeel, kennis en kwaliteit van dienstverlening. Bovendien is er sinds september 2023 een aanwervingsstop die telkens wordt verlengd. Dit resulteert in een krimpende personeelsbezetting en dus toenemende werkdruk en dalende dienstverlening binnen administraties. Daarnaast komen maatschappelijke organisaties, die sterk afhankelijk zijn van overheidssubsidies, steeds meer in het nauw. Ze leveren al jaren cruciale sociale diensten aan kwetsbare groepen. Ze begeleiden hen naar werk, naar huisvesting, naar opleidingen, maar zien nu hun subsidies opdrogen. Hierdoor moeten zij hun activiteiten sterk verminderen of zelfs stopzetten. De democratische en sociale gevolgen hiervan zijn aanzienlijk, omdat het

middenveld juist essentieel is voor het verbinden van burgers met het beleid.

Gemeenten en OCMW's worden al jarenlang geconfronteerd met structurele personeelstekorten en toenemende werkdruk. Vacatures worden niet ingevuld, waardoor de dienstverlening verder achteruitgaat. Door de plannen van de regering om nu ook langdurig werklozen door te schuiven naar de OCMW's, ontstaat een onhoudbare situatie voor zowel personeel als gebruikers van sociale diensten.

Niet dramatisch

Maar hoe dringend en reëel is deze financiële crisis nu echt? Econoom Bruno Colmant wijst erop dat de recente kredietverlaging niet dramatisch is. Dankzij vaste rentetarieven heeft Brussel nog steeds voldoende financiële ruimte om haar schulden zonder grote problemen te blijven aflossen. Colmant benadrukt dat een faillissement van een Belgische regio ondenkbaar is, gezien de onderlinge solidariteit binnen België.

DIENTVERLENING STEEDS VERDER DE DIEPERIK IN

De werkelijke oorzaak van het Brusselse financiële probleem ligt eerder in de structurele onderfinanciering van het Gewest. Ongeveer de helft van de werkenden in Brussel woont buiten de regio en betaalt

daar belastingen. Daarnaast moet er dringend werk gemaakt worden van een effectieve sociale dialoog. De Brusselse overheid negeert te vaak overlegstructuren wat voor frustratie en onzekerheid bij het overheids-personeel zorgt.

Nutteloze besparingsmaatregelen

De Brusselse schuld mag niet uitgroeien tot een politiek excuus voor drastische en ondoordachte besparingen. Er is een rechtvaardige financiering nodig die de publieke dienstverlening en dus de sociale cohesie in de hoofdstad versterkt. Alleen op die manier kan het Brussels Gewest uit de negatieve spiraal van schulden en sociale afbraak komen. Het is daarbij cruciaal dat het personeel in de openbare diensten beschermd wordt tegen afbraakbeleid en politieke spelletjes. Als vakbeweging zullen we daarom actief blijven inzetten op sociaal overleg en weerstand bieden tegen blinde en nutteloze besparingsmaatregelen.

POMPEN EN TOCH VERZUIPEN BIJ DE BRANDWEER

“Op dit moment loopt er een bestelling van vier nieuwe ladderwagens, de chassis zijn al geleverd maar kunnen niet verder opgebouwd worden omdat we die betaling niet kunnen uitvoeren”, zegt **Steven Gillesen**, vast afgevaardigde ACV Openbare Diensten voor de Brusselse Gewestelijke Overheden.

Elke maand een systematisch tekort

“Door het budgettair systeem van voorlopige twaalfden krijgen we problemen met de aankoop van materiaal. De brandweer krijgt door dat systeem elke maand een budget dat is gebaseerd op de begroting van begin 2024. Ik denk dat de gevolgen daarvan aan het einde van dit jaar duidelijk worden bij het uitbetalen van de lonen. Het potje zal leeg zijn, terwijl we juist meer geld nodig hebben. Elke maand is er een systematisch tekort op het budget. In mei van dit jaar werd al even geopperd om het vakantiegeld niet uit te betalen, en ik vrees dat een gelijkaardig voorstel aan het einde van het jaar rond de eindejaarspremie opnieuw op tafel zal komen.”

Jaarlijks verlof geweigerd

“Als er een nieuw regeerakkoord zal komen, vrees ik dat er zwaar bespaard zal moeten worden. Elke instelling, ook de brandweer, zal er de gevolgen van ondervinden. Wij kennen nog een bijkomend probleem: op basis van het budget zitten we nu al met een tekort van 60 tot 70 voltijdse equivalenten. Het gevolg is dat het personeel verzuipt in het werk. Het teveel aan werkuren moet normaal gezien gecompenseerd kunnen worden binnen een

periode van vier maanden. Om daar min of meer aan te kunnen voldoen, wordt nu het jaarlijks verlof systematisch geweigerd. Het personeel krijgt wel hun verlof in de vorm van overuren maar kunnen hun jaarlijks verlof niet opnemen binnen het jaar. Dat zal worden overgedragen naar het volgende jaar. De vraag is of dat nog mogelijk zal zijn omdat er in 2023 werd beslist dat dat enkel nog kan in geval van ziekte of arbeidsongeval. Het gevaar is reëel dat ze hun jaarlijks verlof niet kunnen opnemen en zelfs hun al toegekende vakantiegeld zullen moeten terugbetalen. Dat kan een zware dobber worden voor de 1.200 brandweerlui in Brussel.

Dat het personeelstekort nijpend is bewijzen de cijfers. De laatste 15 jaar zijn het aantal ziekenwageninterventies met 68 procent gestegen, het aantal brandweerinterventies steeg de afgelopen 9 jaar met 30 procent. Maar als we kijken naar het personeelsplan van 2005 tot aan het huidige, dan zien we dat het aantal voltijdse equivalenten met slechts 10 procent toenam.”

"DOOR HET BUDGETTAIR SYSTEEM VAN VOORLOPIGE TWAALFDEN KRIJGEN WE PROBLEMEN MET DE AANKOOP VAN MATERIAAL."

Steven Gillesen,
vast afgevaardigde
ACV Openbare Diensten

MENSEN WORDEN GEREDUCEERD TOT EEN DOSSIERNUMMER

Een anonieme OCMW-medewerker getuigt: “Vroeger ging ik naar het werk met de hoop mensen echt te kunnen helpen. Maar in plaats daarvan voel ik mij steeds vaker als een menselijke Mister Cash. De werkdruk is zo hoog dat ik amper de tijd heb om een degelijk sociaal onderzoek te voeren. Wat ooit de kern van mijn job was – mensen begeleiden naar een beter bestaan – wordt nu herleid tot het snel afhandelen van administratieve procedures.

Door het gebrek aan tijd verdwijnt de persoonlijke aanpak. Mensen worden gereduceerd tot een dossiernummer, een aanvraag die moet worden verwerkt. Dit holt niet alleen mijn beroep uit, maar ondermijnt ook de essentie van het OCMW zelf: een menswaardig bestaan bieden en mensen helpen om op eigen benen te staan. Hoe kan ik iemand ondersteunen als ik hen niet eens als mens kan behandelen?

Bovendien leidt dit alles tot een verminderde controle op de dossiers. Het sociaal onderzoek wordt niet gevoerd zoals het hoort, wat een voedingsbodem creëert voor fraude. In plaats van een systeem dat empowerment stimuleert, zie ik hoe mensen in een vicieuze cirkel van afhankelijkheid blijven hangen. En wat nog schrijnender is: sommige politieke mandatarissen maken hier handig gebruik van. Ze behouden liever een groep afhankelijke mensen in ruil voor electoraal succes dan echt in te zetten op duurzame oplossingen.

Dit is niet waarom ik sociaal assistent ben geworden. Ik wil mensen helpen, hen begeleiden naar een betere toekomst. Maar als de structuren waarin ik werk mij dat onmogelijk maken, hoe kan ik dan nog spreken van zinvol werk?”

KORT NIEUWS

Grote loopbaanmars op 14 oktober!

Langer werken, minder pensioen en steeds flexibeler, dat is de boodschap van de regering. Maar maatregelen om werk werkbaar te maken? Om langer werken vol te houden? Daar wordt niet over gesproken. En wie pech heeft en bijvoorbeeld ziek wordt tijdens de loopbaan, die wordt nog eens extra gestraft met minder pensioen.

De uitgebreide pensioenhervorming waar de regering op dit moment aan werkt, is bijzonder hardvochtig en ingrijpend. De pensioenkloof tussen mannen en vrouwen wordt groter. En ook voor de impact op armoede houden we ons hart vast.

En ook de openbare diensten worden steeds meer afgebroken. Er wordt geprivatiseerd, gefusioneerd en uitbesteed. Dat kost bakken vol belastinggeld en de kwaliteit daalt. Personeelsleden doen hun best om te roeien met de riemen die ze hebben, maar de riemen zijn ondertussen wel heel kort geworden.

Dit wil ACV Openbare Diensten:

- Voldoende investeringen in mensen en middelen voor sterke openbare diensten.
- Goede arbeidsvoorwaarden. Met respect voor eerder gemaakte afspraken.
- Een eerlijke pensioenhervorming met een rechtvaardig en leefbaar pensioen voor iedereen.
- Vind jij ook dat het anders moet? Kom op 14 oktober naar Brussel en laat van je horen!

Meer info

